

Powstanie park kulturowy Kazimierz ze Stradomiem

2022-05-15

Rada Miasta Krakowa przyjęła projekt uchwały w sprawie utworzenia parku kulturowego Kazimierz ze Stradomiem. Tą szczególną formą ochrony zostanie objęty Kazimierz, Stradom, a także Bulwary Wiślane i teren znajdujący się niegdyś pomiędzy granicą Kazimierza, a dawną Wisłą - nowy park kulturowy to obszar zajmujący łącznie ponad 140 hektarów.

Nowy park kulturowy Kazimierz ze Stradomiem to kolejny po Starym Mieście i Nowej Hucie obszar, który będzie podlegać regulacjom ujętym w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ochroną zostanie objęty krajobraz kulturowy Kazimierza i Stradomia (przestrzeń wraz zabytkami) o łącznej powierzchni przeszło 140 hektarów.

Planowany park, oprócz wskazanych w nazwie Kazimierza, będącego niegdyś autonomiczną jednostką osadniczą i Stradomia w postaci przedmieścia rozwiniętego na brzegu dawnej rzeki, obejmie także Bulwary Wiślane i teren znajdujący się swego czasu pomiędzy granicą Kazimierza a dawną Wisłą.

– W przypadku tego parku kulturowego mamy do czynienia z mozaiką terenów o różnym charakterze, genezie i sposobie zagospodarowania. To odmienne przestrzenie, stanowiące arenę intensywnych procesów inwestycyjnych oraz gruntownych przemian. **Kazimierz i Stradom** to obszar wpisany na **Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO**, wchodzący również w skład historycznego zespołu miasta, uznanego zarządzeniem prezydenta Polski za pomnik historii. Utworzenie na tym obszarze parku kulturowego jest więc dopełnieniem ochrony miejsca światowego dziedzictwa – tłumaczy Katarzyna Olesiak, dyrektorka Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa.

Ochrona dziedzictwa kulturowego

Kazimierz, usytuowany na południe od średniowiecznego miasta Krakowa, został założony przez króla Kazimierza Wielkiego aktem z 1335 r. Jego układ przestrzenny z charakterystyczną, prostopadłą siatką ulic, zachował się w znacznej części do dzisiaj. Zwarta zabudowa tej części miasta pochodzi z XVIII i XIX w. Nieodłącznymi elementami urbanistycznymi Kazimierza są centralnie położony rynek (obecny Plac Wolnica) z renesansowym budynkiem ratusza oraz monumentalne kościoły klasztorne, pochodzące z XIV/XV w. – pw. Bożego Ciała oraz pw. św. Katarzyny. Dodatkową dominantę urbanistyczną stanowi zespół kościoła i klasztoru Paulinów na Skałce wzniesiony w XVIII w.

Na obszarze dawnego miasta, będącego dziś historyczną dzielnicą Kazimierz, znajduje się żydowskie getto, którego początki datowane są na koniec XV w. Do II wojny światowej był to znaczący ośrodek żydowskiej kultury i nauki. Uformowane w XIV w. fortyfikacje Kazimierza wtopiły się w późniejszą zabudowę, a powstałe pomiędzy Kazimierzem a Krakowem przedmieście Stradom, stało się łącznikiem pomiędzy dwoma miastami.

Obszary tych dwóch historycznych dzielnic znajdują się na terenie najcenniejszej historycznie części Krakowa. Znaczący wpływ na jej kształtowanie miała bliskość rozwijającej się ówczesnej stolicy Rzeczypospolitej. Kazimierz i Stradom to także historia miejsca i spuścizna związana z procesami społecznymi oraz mieszaniami się wielu kultur, wśród których znaczącą rolę odgrywa

tu materialne i niematerialne dziedzictwo kultury żydowskiej.

Prace nad utworzeniem parku kulturowego Kazimierz ze Stradomiem

Utworzenie **parku kulturowego** ma zapewnić temu cennemu kulturowo obszarowi właściwą ochronę. Prace rozpoczęły się w 2019 r. podjęciem uchwały w sprawie ustalenia kierunków działania. W ramach przygotowań do utworzenia parku kulturowego na Kazimierzu i Stradomiu, na zlecenie prezydenta Krakowa, został opracowany projekt „**Planu ochrony parku kulturowego Kazimierz ze Stradomiem**”, uzgodniony przez Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Dokument ten stanowił podstawę do sformułowania regulacji, które będą obowiązywać na chronionym obszarze. Na przełomie października i listopada 2021 r. Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeprowadził również konsultacje społeczne dotyczące proponowanych zapisów uchwały w sprawie utworzenia nowego parku kulturowego.

Wzorem już funkcjonujących parków kulturowych, uchwała o utworzeniu parku kulturowego Kazimierz ze Stradomiem, obejmuje przepisy regulujące prowadzenie robót budowlanych, działalności handlowej i usługowej, funkcjonowanie ogródków gastronomicznych oraz zasady dotyczące możliwości umieszczania szyldów, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych (także na barkach).

Uchwała porządkuje również kwestię prowadzenia przewozów osób za pomocą pojazdów wolnobieżnych z napędem elektrycznym (tzw. meleksów). W projekcie uchwały znalazły się też zapisy odzwierciedlające postulaty mieszkańców tej części Krakowa, takie jak wprowadzenie ograniczenia godzin funkcjonowania ogródków gastronomicznych oraz foodtrucków.

Kolejne etapy

Uchwała podjęta przez Radę Miasta Krakowa zostanie opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego. Od tego momentu do końca sierpnia będzie obowiązywać *vacatio legis*. Od 1 września 2022 r. wszystkie nowe obiekty i elementy zagospodarowania przestrzeni (m.in. tablice i urządzenia reklamowe) pojawiające się na obszarze parku kulturowego Kazimierz ze Stradomiem będą musiały zachować zgodność z zapisami dokumentu. Natomiast do obiektów i elementów już funkcjonujących na tym terenie nowe regulacje i przepisy będą miały zastosowanie dopiero od września 2023 roku.